

Nwa'anli ngwa Hibru Kāon nu pa thɔ nnu

Pi nā'an ngwa'anli yei nɔ mā'an nu ghrí ghan pin ha'an pugu ni ntā'a nu ndāa pin yugu mbin Krishto nthɛ pa ngə'i na pugu ni ntɔɔ nu mon ghɔ nɛ. Fūon nnu na pi nā'an nɔ mā'an nu ghrí yugu nɛ pɔ na, pi nōon na a Jishɔ Krishto mbɔ nkien shendaon ndɔ mbɔ ndugwi yi na Minnwi tɔɔ fɔ nōon non yi nɛ. Pi nōon na Jishɔ Muon Minnwi, ni nje'i ya'o nchò ntɔɔ pi nkuon pa ngə'i na a ni njəi nɛ. Jishɔ chaa nguon pa njəi li'i Minnwi mon Nwa'anli Ndunu Kina pugu pa ghan ntaon Minnwi. Jishɔ pɔ nguon ndii nɔ ngan fe'ingien Minnwi, nthinkwo yi chaa yi pa ghan ntaon Minnwi pugu pa Mushi. Minnwi nōon na Jishɔ non na a pɔ ki ndugwi yi nɔ ngan fe'ingien Minnwi na a chaa nguon pe ha'an a ni mbɔ mon Nwa'anli Ndunu Kina nɛ.

Nwa'anli yei nōon na pa ghan pin tɔɔ mbɔ Jishɔ ndugu mbɔ phi, ni pɔɔ gu pugu pa gu. A nōon na pa nnu wēin nkhi pugu pa fē'i nu ngien mon Nwa'anli Ndunu Kina ni mbɔ pi mili'i lugu nu na Jishɔ shi nthɔ nɔ ghɔ nɛ. Nwa'anli yei gē pa ghan pin na pugu kina mon pin nthi a tini ti ngəi nchəin nɔ ndugwi yi.

Jishɔ Krishto pɔ pi Muon Minnwi

1 Fie lleshhi, Minnwi ni nchrā ni pa tǎa pia ntogɔ pi mbiŋ pa njəilǐ'i pi ntou ndii mon ntou shendaon. 2 Ndo mon ndugwi llé pei, a chrā ni pia ntogɔ pi mbiŋ Muuŋ vi ɲa a ni nū'ɔŋ vi ɲa ɲguon yaon mon mbhi hein ma mbo ji nɛ. Minnwi ni nchwīe mbhi yei ntogɔ pi mbho yu. 3 A pɔ pi chiachia the nu ndigha'o Minnwi. A ya mbo pi ywri ɲkwan ha'an Minnwi pɔ nɛ. A ju mbo ɲon ɲa a chwīe ɲguon yaon chho mbo nu nɔ ha'an pugu pɔ nu nɛ, ntogɔ pi ɲkuon ghrǐ chrà yi. A ni ɲga ɲkwo shīgao phi ɲgwamishua, nchochho ɲgei mbho ji Ju ɲa a chaapifuon tothi nɛ. 4 Pi ni nchwīe Muuŋ vei chaa pa ghan ntaon Minnwi wu'ɔ nɔ ha'an ligi gho ɲa Minnwi ni mfe gho ni nchaa yugu nɛ.

5 Nthe ɲa a yəi ɲgan ntaon Minnwi ɲa Minnwi ni ɲkwo ma nchhu gho ɲa,

“ɔ Muuŋ a,
shi'a ɲgū Tǎa gho”?

Ki ɲkamu'ɔŋ ɲa,

“Nshi mbo Tǎa vi,
a pɔ Muuŋ a”?

6 Nɔ pigi nu ɲkamu'ɔŋ, ndii ɲa Minnwi ni nthɔ ni Muuŋ shhi ɲkuon mbhi nɛ, a chhu ɲa, “Ngunon ghan ntaon Minnwi gha'o vi.” 7 A gha ɲgəi mi chrā nu nthe pa ghan ntaon Minnwi, nchhu ɲa, “Minnwi chwīe pa ghan ntaon pi pɔ pi nɔ fifrəi, nchwīe pa puon fà'a pi pɔ nɔ lin mɔŋon.”

8 Ndo, ɲga ɲgəi nɔ Muuŋ, a chhu ɲa,

“Faan yɔ, ma Minnwi, pɔ ki ndugwi yi,
mbie ndindi pɔ pi mbie ɲa ɔ sha'a fùon yɔ
nɔ gho nɛ.

- 9 Ɔ khwā ndindi, mbǎna mbha nnu pīphi.
 Nthe yie, ma Minnwi, Minnwi yɔ chu'ɔ ghɔ
 mbɔɔ ghɔ ni wru pwanju'ɔ ɲa a chaa yi
 ɲgwa pɛ ɲa pɛi pugu pɔ nɛ.”
- 10 A pīni nu'un ɲchhu ɲa,
 “Gɔ, Taathɔ, a chwīe gɔ ɲkuon shhe nɔ njē yi,
 pa pɔ pɔ fà'a mbhɔ mɔ,
- 11 pugu shi mme ntɔgɔ gha, ndɔ ɔ kina pi ki
 ndugwi yi,
 pugu shi ndunu ɲkhu nɔ ndhwí.
- 12 Ɔ lɛ mbara vugu nɔ mme ndhwí,
 ɲkwri vugu nɔ ha'an pi ghà ɲkwri ndhwí nɛ.
 Ndɔ ɔ wu'ɔ ɲkina pi nenne,
 ndugwi yɔ lɔ ɲji'i mbɔ.”
- 13 Nɔ pīgi nu, a pɔ yɛi ɲgan ntaon Minnwi ɲa
 Minnwi ni ɲkwo ma ɲchhu ghɔ ɲa,
 “Chɔchɔ hein ɲgei mbhɔ a yi jì,
 ti ɲshi nu'un ɲchwīe pa mimbina pɔ gū krí
 tigi kwò yɔ?”
- 14 Pa ghan ntaon pighɔ lɔ ɲgu'ɔ mbɔ pi pa puon
 fà'a jiwɛ ɲa pi taon vugu ɲa pugu ghēɛ pa ɲgwa
 pɛ ɲa pugu shi mfā'o lūgu nu nɛ?

2

Thi a tīni ɲkuon nnu ɲa Minnwi chhu nɛ

1 Nthe yie ghɔ, a pie ɲa pīa ya mfe ndii yia
 mbīgi ni yaon ɲa pīa ni ɲja'o nɛ, kan minthe
 nɛ pīa lɛrɛ ndollo ɲkuon ghɔ. ² Nthe ɲa ɲkīni
 Minnwi* ɲa ghan ntaon Minnwi ni mā'an nɛ, ni

* **2:2** 2:2 ɲkīni yei hein pɔ pi gí Mushi. Pa ɲgwa Juu ni ɲji yugu
 ɲa Gí ghɔ ni mfe Minnwi ni Mushi ntɔgɔ pi mbhɔ pa ghan ntaon
 pi.

nōon̄ ɲa ɲon̄ nthē a yi'ə non̄ yi ɲkuon̄ ghō, ɲguon̄ ndiī ɲa ɲon̄ chwīe nnu ɲa a lō n̄ji'ī ɲkā'ō nē, ki ntinithō nē, a fā'ō n̄jō nō ha'an̄ a kā'ō nē. ³ Ti minthe pia tei ki'ē pi n̄eiɲ nō ha'an̄ pia mien̄ ki tigi thō yia ɲkuon̄ ɲkien̄ shendaon̄ lūgu nu yei? A ni mfūon̄ Taathō nchiī lūgu nu yei, pa ɲgwa pē ɲa pugu ni n̄ja'ō nē nōon̄ ni pia ɲa a yie ghō shini. ⁴ Minnwi ɲkaa yu ni mbō min̄kwentie pa nnu pighō, ntōgō pi ɲkuon̄ pa lī ɲa a ni nōon̄ pugu pa nnu ghraoghrao ɲa a ni nchwīe, pugu pa ɲkwan̄ ɲkwan̄ nnu ghrī ɲa a ni nchwīe nu pugu pa fé moon̄ Jijwē, ɲa a ni ɲgrā ɲkwan̄ nō ha'an̄ a khwā nē.

Non̄ ɲa lūgu nu yia lō mbhō yu nē

⁵ Minnwi shini ndō n̄ji'ī nū'ōɲ pi ghan̄ ntaon̄ pi ɲa pugu sha'a mbhi fhi ɲa a thō nu nē, mbō mbhi yē ɲa pia chrā nu nthē yie nē. ⁶ Nō ha'an̄ pi chhu yichəī lī'ī mon̄ Nwa'an̄lī Minnwi nē, “Nōɲmishua pō pi khō ɲa ɔ chhō mbī'ī pi ju ki Muun̄ Nōɲmishua ɲa ɔ lina nu ni ju?

⁷ ɔ chwīe vi nō muun̄ kuo ndiī a pō n̄jin̄ ghan̄ ntaon̄ pō.

ɔ shhō vi ni ɲkie ndigha'ō pugu pa pō nu chiichiī,†

⁸ nū'ōɲ vi ɲa a sha'a ju ɲguon̄ yaon̄ ghao.”

Nō nū'ōɲ nu vi ɲa a thō nsha'a ɲguon̄ yaon̄ ghao, n̄jin̄ yi pō ɲa yichəī yaon̄ lō n̄ji'ī mbō fō ɲa a lō n̄ji'ī nthō nsha'a ju. Ndō ti ndwē n̄eiɲ, pia lō n̄ji'ī n̄jəī vi a chhō nsha'a ɲguon̄ yaon̄ ghao.

⁹ Ndō ndwē, pia yəī pi ju ɲa pi chwīe vi nō muun̄

† **2:7** 2:7 Pi p̄igi mon̄ pichəī pa Nwa'an̄lī Minnwi lleshhī ɲa ɔ nū'ōɲ vi ɲa a lina nu ni ɲguon̄ yaon̄ ɲa ɔ ni nchwīe nē.

kuo ndii a pɔ njiŋ pa ghaŋ ntaoŋ Minnwi ne, mbo Jisho. Pi shhɔ vi ni ŋkie ndigha'ɔ pugu pa gha'ɔ nu nthɛ ŋgə'i gu ŋa a ni ntɔgo moŋ ghɔ ne. Yie ghɔ ni mbhɔ nenne ŋa ntɔgo ŋkuoŋ pwapuŋ Minnwi minthe a khu gu nɔ ligi ŋguoŋ ŋgwa ghao.

¹⁰ Nthe ŋa a ni ŋkā'ɔ ŋa ju ŋa ŋguoŋ yaon pɔ nthɛ pi ju ndɔ ndhɔ pi mbhɔ yu ne chwīe Jisho pɔ ki ntəi ntɔgo pi moŋ yəi nu ŋgə'i. Yei pɔ pi nɔ chwīe nu ntou ŋgwa fā'ɔ ndigha'ɔ. Jisho ju ŋa a chu'ɔ shendaon kie nu ndūgu, ndɔ ŋgēre ŋgwa ŋgəi nɔ fɔ ne. ¹¹ Ju ŋa a shīgao ŋgwa ŋa pugu pɔ yi taontaon ne pugu ju ghɔ ŋa pi shīgao vi ŋa a pɔ yi taontaon ne llo pi moŋ ta'a ndaonon. A chwīe yie ghɔ pa'a a lo nji'i mfā'ɔ lrithɔ nɔ mēin nu vugu ni pa liŋ pi, ¹² nchhu nu ŋa,

“Nshi nchūi ligi yɔ ni pa liŋ paŋ,

shi njrāo ŋkhī ŋga'ɔ ligi yɔ moŋ kiri yugu.”

¹³ Ŋkamu'ɔŋ a pini nchhu ŋa, “Nshi nji'ə non a pi mbiŋ yu.” A pini nchhu ŋkamu'ɔŋ ŋa, “Mbo neiŋ heiŋ pigi pa puon pe ŋa Minnwi fe vəi ne.”

¹⁴ Nthe ŋa pa puon pɔ pi ŋgwamishua ni freinoŋ pugu pa chhī ne, Jisho ŋkaa yu ni mbo ŋonmishua nɔ pugu, nne ŋa ntɔgo pi ŋkuoŋ khu nu mi, minthe a piri ŋon ŋa a fā'ɔ ghrī gu ne, mbo devi, ¹⁵ nne mfu'u ŋgwa pe ŋa pugu ni ŋkina moŋ ŋkī moŋ ŋguoŋ chombhi yugu ghao nthɛ pɔgo nu ŋa pugu shi ŋkhu ne.

¹⁶ Nthe ŋa shishini, a lo nji'i ŋgēre pi ghaŋ ntaon Minnwi, a ghēre pi mbhě yaon Abrahan.

¹⁷ Nthe yie ghɔ, a ni mbie ŋa pi chwīe vi a pɔ nɔ liŋ pi moŋ ŋguoŋ shendaon ghao, nji ŋa minthe

a pɔ ŋkieŋ Taathɔ pa Thishi Ghaŋ Fe'ingieŋ ŋa a fā'o kwoshini ndɔ mfā'o ni'in njù'ɔ mon fā'a nu fà'a Minnwi. Nne minthe a fe yaon fe'ingieŋ ŋa a shi nshigao phi ŋgwa ne. ¹⁸ Nthe ŋa ju nduthɔ yi gha kwo yɛi ŋgə'i ndii ŋa pi mōon vi ne, a fā'o ghrí nɔ ghēre nu ŋgwa pe ŋa mōon nu thɔ nu ni pugu ne.

3

Jishɔ chaa Mushi

¹ Pa lɪŋ paŋ pi taonɔaon mon pin ŋa Minnwi gē vɛi ŋkaa pɛi ne, p̄ɛi lɪi pi Jishɔ shi'i mbo ŋgaŋ ntaon ndɔ mbini mbo Taathɔ pa Thishi Ghaŋ Fe'ingieŋ pin ye ŋa pia chhu ŋa pia fā'o ne. ² A ni ni'in njù'ɔ yi nɔ fā'a nu fà'a ŋon ŋa a ni nchu'ɔ vi ne, wu'ɔ nɔ ha'an Mushi ni mfā'o ni'in njù'ɔ mon fà'a yi mon ŋguon mbaanda Minnwi ne. ³ Nthe ŋa pi yɛi ŋa Jishɔ fā'o ndigha'o a yieŋ nchaa yi Mushi, a wu'ɔ nɔ ha'an ŋgaŋ ŋon ŋa a krao nda pie ŋa a fā'o ntou gha'o nu nchaa nda ghɔ nduthɔ yi ne. ⁴ Sheshe nda krao ŋon ŋkrao nda ghɔ, ndɔ ŋon ŋa a krao ŋguon yaon ne pɔ pi Minnwi.

⁵ Mushi ni mfā'o ni'in njù'ɔ mon ŋguon mbaanda Minnwi nɔ muun fà'a nɔ kwe nu nte pa nnu pe ŋa pi shi nchhu ndii nduon ne. ⁶ Nɔ Krishto fā'o ni'in njù'ɔ mon mbaanda Minnwi pi nɔ Muun. Nɔ pia pɔ pi mbaanda yi nɔ ha'an pia nthi ŋkuon tininju'ɔ yia pugu pa khwā njù'ɔ yia mon kwà'a ŋa pia fā'o ne.

Ferenon ni ŋgwa Minnwi

⁷ Nthe yie ghɔ, nɔ ha'an Jijwe Minnwi chhu ne,

- “Shi’a, p̄əi nja’o ηggì yi,
⁸ ki’i p̄əi f̄ini njù’o ȳəi
 n̄o ha’an pa ηkhu t̄aa p̄əi ni nchwīe ndii ηa
 pugu ni mbā’a ηkūnu yugu ni Minnwi,
 mon̄ pii ndii ywē’i nu mon̄ ηkūnu njó,
⁹ li’i ηa pa ηkhu t̄aa p̄əi ni njwē’i a
 ndo nj̄əi mbh̄o f̄à’a a n̄o khwē wuη ηga’o n̄e.
¹⁰ Nthe yie gh̄o, lwillwi a ni ntīḡəi nthe yei
 ηgwrēiηgwa, ñchhu ηa,
 ‘Pugu gh̄a ηgu’o mfāan̄ pi ndaon̄ mon̄ njù’o
 pugu,
 pugu lo nji’i ηk̄āa n̄o ji nu nnu ηa ñtā’a nu
 ηa pugu chwīe n̄e.’
¹¹ N̄o ha’an̄ mi ni ηkwo k̄ā’a ti nshwr̄ēi mon̄ mme
 p̄igitua a n̄e,
 ‘Mba’a pugu ma nii mon̄ li’i fere non̄ a.’”
¹² P̄əi lina nu ma pa l̄iη pan̄, nne ηa ki’i yich̄əi
 ηon̄ shina p̄əi f̄ā’o njù’o ηa a yi p̄ip̄hi ki lo mbiη
 Minnwi n̄e, nchwīe p̄əi ḡū ki lo nu’un̄ nthi mon̄
 piη nu Minnwi maon̄. ¹³ Ndo p̄əi mā’an̄ ghr̄i non̄
 p̄əi sheshe ll̄é n̄o ha’an̄ ligi ll̄embhi gh̄o, “shi’a”
 n̄e, nne ηa mba’a p̄hi f̄i sheshen̄on̄ v̄əi a f̄ini
 njù’o yi. ¹⁴ Nthe ηa pia th̄o mb̄o ta’a yi pia pa
 Krishto ka’a n̄o ha’an̄ p̄ia nthi ηkuon̄ tin̄inju’o
 ye ηa pia ni mf̄ā’o n̄e ti ηḡēi nch̄əiη n̄o ndugwi
 yi. ¹⁵ N̄o ha’an̄ N̄wa’an̄li Minnwi chhu n̄e,
 “Shi’a, p̄əi nja’o ηggì yi,
 ki’i p̄əi f̄ini njù’o ȳəi
 n̄o ha’an̄ pa ηkhu t̄aa p̄əi ni nchwīe ndii ηa
 pugu ni mbā’a ηkūnu yugu ni Minnwi n̄e.”
¹⁶ Nthe ηa a ni mb̄o pa ḡo ηa pugu ni nja’o ηggì
 Minnwi ndo mbā’a ηkūnu yugu gh̄o? A shini ndo

ngu'ɔ mbɔ pi ngwa pɛ ɲa pugu ni ntaon Ijpti, Mushi pɔ nthishi vugu nɛ? ¹⁷ Lwillwi Minnwi ni ntigəi nthɛ pi pa gɔ̃ nɔ khwɛ wuɲ ɲga'o? A shini ndɔ mbɔ nthɛ pi ngwa pɛ ɲa pugu ni nchwɛ phi, ɲa pugu ni ngū ɲkhu ghao mon ɲkūnu njó nɛ? ¹⁸ A ni nshwrēi nthɛ pi pa gɔ̃ ɲa mba'a pugu yi'i nii mon li'i fɛrɛ non yi? A shini ndɔ mbɔ pi ngwa pɛ ɲa pugu ni ntinithɔ nɛ? ¹⁹ Nthɛ yie ghɔ, pia yəi ɲa pugu ni nii kie nthɛ ki piɲ.

4

¹ Nthɛ yie, nɔ ha'an kà'a nɔ nii nu mon li'i fɛrenon yi wu'ɔ nthi nɛ, pia fā'o pógɔ nji ɲa ki'i yichəi kan ta'a non vəi mien ki lɔ ndugwi pi mon fɛrenon ghɔ. ² Nthɛ ɲa pwa pisha'akhɔ ghɔ ni nthɔ ni pia wu'ɔ nɔ ha'an a ni nthɔ ni pugu nɛ, ndɔ ɲkəni ɲa pugu ni nja'o nɛ shini ndɔ ɲgɛrɛ vugu nthɛ ɲa pugu shini ndɔ mfā'o piɲ ɲkuon ɲkəni ghɔ ɲa pugu ni nja'o nɛ. ³ Nthɛ ɲa pia ɲa pia piɲ nɛ nii mon fɛrenon ghɔ. Nɔ ha'an a ni nchhu ɲa,

“Nɔ ha'an mi ni ɲkwo kà'a ti nshwrēi mon mme pigitua a nɛ,

mba'a pugu ma nii mon li'i fɛrenon a.”

A ni nchhu yei nnu nji'i nthɛ pi nɔ ha'an a ni ɲkwo mī'ɛɲ fà'a yi llɔ mon njɛ mbhi nɛ. ⁴ Nthɛ ɲa a chrā mon yichəi li'i mon ɲwa'anli nthɛ khwachəi llé ɲa, “Minnwi ni ɲga mī'ɛɲ ɲguon pa fà'a pi mfɛrɛ mon khwachəi llé.” ⁵ Nkamuwon, wu'ɔ mon li'i pigho a chhu ɲa, “Mba'a pugu ma nii mon li'i fɛrenon a.”

⁶ Nthe yie gho, na a kina na pichəi ngwa wu'ɔ nii fɔ nɛ, na ngwa pɛ na pugu ni mfɔon nja'ɔ pisha'akho ferənon gho shini ndɔ nii fɔ nthe tinithɔ nɛ, ⁷ a pini nu'uy nū'ɔy yichəi llé, pi mēin llé gho ni "shi'a." A ni nga nda'a ntou nga'ɔ a togo mbinj Devi, mon li'i na pia n̄ nkwo chhu nɛ, nchhu na,

"Shi'a, p̄əi nja'ɔ nggì yi, ki'i p̄əi f̄ini njù'ɔ yəi."

⁸ Nthe na a kan ni mbo na Joshua ni mfe ferənon ni pugu, Minnwi shi kan ndɔ mbini nchho nchhu yichəi llé ferənon nkamu'ɔy. ⁹ Nnɛ ki'ɛ, llé ferənon wu'ɔ mbi'i ni ngwa Minnwi. ¹⁰ Nthe na sheshənon na a kwo nii mon li'i na Minnwi shi mfe ferənon gho nɛ kwo fā'ɔ ferənon nthe fā'a pi, wu'ɔ nɔ ha'an Minnwi ni mī'ɛy fā'a yi mferɛ nkaa yu nɛ.

¹¹ Pia pa'ɔ nɛ ki'ɛ nɔ nii nu mon ferənon gho, nji na ki'i sheshənon gu mon nkwan tinithɔ gho.

¹² Nthe na chrà Minnwi yi maon ndɔ mfā'a nu, nchigəi ncha kafa paa njin. A ghà nshe ti mfēnɛ nchəi pugu pa jijwɛ, pugu pa younon pugu pa mimbaon moon kwéi, nji kwā'a nu pugu nnu na njù'ɔ non tã'a nu nɛ. ¹³ Yichəi yaon lo mbo na a lɛrɛ ligi yu. Nguon yi ghao pɔ pi ntii shhi yu, mbo ju na pia lɛ ntaa non yia gho nɛ.

*Jishɔ pɔ pi nkien mme Taathɔ
pa Thishi Ghan Fe'ingien Minnwi*

¹⁴ Na pia fā'ɔ nkien mme Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien na a ki nii ntiri mon pa po nɛ, mbo Jishɔ Muon Minnwi nɛ, p̄ia wēin pin yia na pia chhu na pia pin nɛ a tini. ¹⁵ Nthe na pia lo nji'i mfā'ɔ pi Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien

na minthe pa'a a lo nji'i mfā'o kwoshini ni pia mon pe nnu na pia pou ghrí fo ne. Pia fā'o pi ye na a kwo tōgo mon mōon nu mon nguon puon shendaon ghao nō ha'an pia pō ne, ndo ki lo nchwīe phi. ¹⁶ Pia chēnə mbara yēi faan pwapun Minnwi ki'ε ni tininju'ō nji na minthe pia fā'o kwoshini pi lo nōon pwapun ni pia mon ndii na pia fā'o pa chà yi ne.

5

¹ Nthe na sheshe taathō pa thishi ghan fe'ingien pō pi non na pi chu'ō vi shina ngwa pi, na a ghēi shhi Minnwi ni pa nnu nō ligi ngwa, mfe pa maon fé pugu pa maon fe'ingien nthe phi ngwa pighō ni Minnwi. ² Nthe na ju nkaa yu wu'ō nonmishua na a shi'a mbou ntai ne, minthe a tuo ngwa ki ji nnu ndo mbo ngwa na pugu ghà mfāan pa nnu ne, ni juju. ³ Nthe yei nnu, a yi'i na a fē'i ngien nthe ji phi nkaa yu wu'ō nō ha'an a ghà mfē'i nthe yi ngwa ne.

⁴ Nthe na non shi'a nji'i ndōgo yie ndigha'ō nō pō nu taathō pa thishi ghan fe'ingien pi ni non yi, a wu'ō mbo pi ndii na Minnwi mēin vi, wu'ō nō ha'an Eron ni mbo ne. ⁵ Wu'ō nenne, Krishto shini ndo nkērə non yi nō pō nu taathō pa thishi ghan fe'ingien. A ni nka chhu Minnwi ghō na, "O Muon a, shi'a, ngū Tāa ghō."

⁶ Nō ha'an a pinī nu'un nchhu mon yichai li'i Nwa'anli Minnwi na, "O ngan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi, mon nthinkwo Mekishede."

⁷ Monɔ llé pɛ ɲa Jishɔ ni mbo monɔ freinonɔ nɛ, Jishɔ ni nduonɔ Minnwi ndɔ njūa chà pi ni kēi nu ni nji ni ɲkhí ligi shhi Minnwi, mbo ju ɲa minthe a kwe vi monɔ gu nɛ. Minnwi ni nja'ɔ luonɔ yi nthe ɲa a ni mfā'ɔ pógɔ ghɔ. ⁸ Nji'i nthe nɔ ha'an a ni mbo Muunɔ Minnwi nɛ, a ni nje'i ya'ɔ nu nchò ntɔgɔ pi ɲkuonɔ ɲgə'i ɲa a ni nje'i nɛ. ⁹ Pi ni ɲga nchwīe vi a pɔ yi ka'oka'ɔ, a gū ɲonɔ ɲa a shi ɲkwe ɲguonɔ ɲgwa ha'an pugu ya'ɔ nchò yi nɛ. A kwe vugu nɔ ɲguonɔ ndii. ¹⁰ Minnwi ni nū'ɔnɔ vi ɲa a Taathɔ pa Thishi Ghanɔ Fɛ'ingienɔ monɔ nthiɲkwo Mekishede.

Shūu nu ténə nthe lāa nu piɲ

¹¹ Ntou nnu pɔ ɲa pigi fā'ɔ nɔ chhu nu nthe pa nnu pei, ndɔ a gha'a nɔ kīgei nu ni pəi nthe ɲa tho yəi fīni nɔ ya'ɔ nu nnu. ¹² Nthe ɲa nji'i nthe pi nɔ ha'an a piɛ ɲa pəi pɔ pi pa ghanɔ ye'i ɲgwa ndwe nɛ, a piɛ ɲa ɲonɔ wu'ɔ mbini nje'i vəi ni pa njē yaonɔ ye'i monɔ ɲkìni Minnwi ɲkamu'ɔnɔ. A wu'ɔ mbini mbie nu ɲa pəi nuanɔ pi pini, ki lɔ nji pi maonɔ chienchienɔ. ¹³ Sheshenonɔ ɲa a yru pi ɲkuonɔ pini nɛ nōonɔ ɲa a lɔ nji'i nji tho yi ni ntīgi ɲkuonɔ nnu ndindi, nthe ɲa a wu'ɔ mbi'i pi muunɔ mbrɔ. ¹⁴ Ndɔ pa maonɔ chienchienɔ pɔ pi ni ɲgwa pɛ ɲa pugu pa ntinimme nɛ, ɲa pugu tɔgɔ monɔ ye'i nu nonɔ yugu shi'i nɔ ji nu nnu, nji kwri ɲa a pɔ shina pwà pugu pa phi nɛ.

6

¹ Nthe yie ghɔ, pia mienɔ ye'i nu pa fūonɔ yaonɔ ye'i nthe Krishto, ɲku'ɔ mbo pa ntinimme ki lɔ ɲgu'ɔ mbini nchhɔ nchrā nthe pi pa fūonɔ yaonɔ

ye'i, mbo pa pā'a nu nkũnu yia ni pa fà'a ghagha pugu pa pin nu Minnwi, ² pugu pa ntigi nthe pa nnu wēin nu nkhi*, pa nnu nū'oj nu mbho tho ngwa, pa nnu pini nu nku'oj mon gu pugu pa shá'a ki ndugwi yi. ³ Ndo pigi shi nchwie nguon pa nnu pei ghao no ha'an Minnwi mbin.

⁴ Nthe na yichoi shendaon lo nji'i mbo ni ngwa pe na ligi yugu ni nkwo na'an ne, na pugu ni nkwo ywe'i pa fé lo po ne, mfā'o yugu ghrà mon Jijwe Minnwi, ⁵ nkwo ywe'i nja'o ha'an chrà Minnwi pwa ne, pugu pa nji mbhi ye na a tho nu ne, ⁶ ndo mbini ntei ne, shendaon lo nu'un mbo no pini nu nkwei ni pugu, pugu pā'a nkũnu yugu ni phi, na pugu pini nu'un nchho nkwin Muon Minnwi nkuon wá'a ne, nne nchho ngwēin pi yugu non mbini nchho mā'an lritho tho yu shhente.

⁷ Nthe na shhe na a shwei nkhi mbì ye na a ghà ndho nkuon ghò ne, maon ku'oj nu fo na a ghà ngēre ngwa pe na pi ni mfā'a maon pigho nthe vugu ne, ghà mfā'o mboro lo mbho Minnwi. ⁸ Ndo ä nku'oj pa trũ pugu pa michwe'ichwe'i nkuon ghò, kan a lo nji'i mfā'o ghère, mbara no fā'o nu nchòno lo mbho Minnwi, ndugwi yi po na pi tūon vi.

⁹ Ndo nji'i nthe no ha'an pigi chrā pi nei ne, ndo ni pēi, ma lin pan, pigi fā'o tinanju'oj nthe pa nkien nnu nthe vōi mbo pa nnu na a yi lūgu nu ne. ¹⁰ Nthe na Minnwi lo nji'i mbo pi Minnwi ngan mbe nenne no li'ε nu fā'a yōi

* **6:2** 6:2 Njin yei pini mbo na pa nnu kwe nkhi.

pugu pa khwă ɲa pɛi nōŋ nthe ligi yi mon fā'a nu mbhɔ ɲgwa Minnwi pi taŋtaŋ nɔ ha'an pɛi wu'ɔ nchwīe nu nɛ. ¹¹ Pigi khwā ɲa sheshenŋ vɛi nōŋ wu'ɔ fi'i ɲkwan ni'in njù'ɔ ghɔ ti ɲgɛi nchɛin nɔ ndugwi yi, nenne ɲa shishini, Minnwi shi mfe yaŋ ɲa pɛi fā'o kwà'a ɲkuŋ ghɔ nɛ ni pɛi, ¹² nne ɲa ki'i pɛi shūu nŋ yɛi, ndɔ pɛi pini ɲgwa pɛ ɲa pugu tɔgɔ mon pin pugu pa wɛin njù'ɔ mfā'o yaŋ ɲa Minnwi kā'a nɛ.

Minnwi shi nchwīe nnu ha'an a kā'a nɛ

¹³ Ndiɪ ɲa Minnwi ni mfe kà'a ni Abrahan, nthe ɲa a shini ndɔ mfā'o ɲŋ ɲa a chaa vi nɛ, a ni nshwrɛi pi ni nŋ yi, ¹⁴ nchhu nu ɲa, "Shishini, nshi mfe mbɔɔ vɛ ndɔ nchwīe ɲgwreinjŋ yɔ yien." ¹⁵ Nenne, Abrahan wɛin njù'ɔ yi mfā'o yaŋ ɲa Minnwi ni ɲkā'a nɛ.

¹⁶ ɲgwa ghà nshwrɛi pi yaŋ ɲa a chaa vugu nɛ, shwrɛi nu ghɔ lūgwi pa ɲguŋ mindoundou ghao. ¹⁷ Nne ndiɪ ɲa Minnwi ni ɲkhwā nɔ nōŋ nu ki khuthɔ lɔ mbɔ ni pa ɲgwa ha'an pugu shi mfā'o yaŋ ɲa a kā'a nɛ, ɲa a shi'a ma ɲkwri mon nnu ɲa a nū'ɔ nɔ chwīe nu nɛ, a ni nōŋ pi ni shwrɛi nu, ¹⁸ nne ɲa ntɔgɔ pi ɲkuŋ paa yaŋ, mbɔ kà'a pugu pa shwrɛi nu ɲa mba'a a yi'i ɲkwri nɛ, mbɔ pa yaŋ ɲa mba'a Minnwi yi'i ndɛ'i ɲgien nɔ nɛ, pia ɲa pia tei ɲgɛi njɛi vi nɔ lɛɛ nu thɔ yia nɛ fā'o ntou mā'an njù'ɔ nɔ wɛin nu kwà'a ɲa a pɔ shhi pia nɛ a tini. ¹⁹ Pia fā'o kwà'a yei nɔ yaŋ ɲa a tuo chɔmbhi yia, mbɔ kwà'a ɲa mba'a yaŋ kāŋ ndɔ ti ɲŋ nthe a yi'ɔ nŋ yi ɲkuŋ ghɔ, ɲa a nii mon li'i taŋtaŋ njin ndhwí ki'i li'i Nda Minnwi, ²⁰ mbɔ

li'i na Jisho kwo nii fo nthe via no ha'an a gu Taatho pa Thishi Ghan Fe'ingien no nguon ndii mon nthinkwo Mekishede.

7

Taatho pa thishi ghan fe'ingien mbo Mekishede

¹ No Mekishede yei, a ni mbo funon Shalein, mbo ngan fe'ingien Minnwi na a chaapifuson ne. No ha'an Abraham ni ntho nkwei nchho li'i na a ni nga'a khwe pa funon pichai ne, a ni mfe mboro ni Abraham. ² Abraham ni ngra maon na a ni ndogo li'i nchho ne wun li'i mfe ta'a li'i ni Mekishede. No kara nu nin ligi yi, funon yi po na, "Funon Ndindi" ndo mbini nthe na a ni mbo funon Shalein, nin yi po na, "Funon Pa Ta'anggi". ³ Pi lo nji'i nji taa vi ki muun vi ki ndaanon yi, pa'a ndo mfa'o lle na pi ni mbhi vi ki lle na a ni nkhu ne. A po no Muon Minnwi, nkina mbo ngan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi.

⁴ Yei fi'i nkwan no ha'an non vei ni mbo non ndien njei, mbo non na Abraham nkhu taa via ni ngra maon ha'an a ni nkwei no li'i nchho wun li'i, mfe ta'a li'i gho. ⁵ Pa ngwreionon Levi pe na pugu ni mfa'a nu Nda Minnwi no pa ghan fe'ingien Minnwi ne, gi ni mfe nji ni pugu no kwe nu shwei mbho pa ngwa, mbo pa lin pugu, nji'i nthe pi no ha'an pa lin pugu nkaa pugu ni mbo ngwreionon Abraham ne. ⁶ Ndo Mekishede vei na a lo nji'i ndho pi mon ngwreionon Levi ne ni nkwe shwei mbho Abraham ndo mfe mboro ni ju na a ni mfa'o ka'a Minnwi ne. ⁷ A lo nu'un

mbo pi nnu khutho ña mmeñon ndien ghà mfe mboro ni non kike'i.

⁸ Nò ghan fe'ingien Minnwi, a ghà ñkwe ñgwamishua ña pugu ghà ñkhu ne, ndo no yi Mekishede, shwéi gho ni ñkwe non ña a shi'a ma ñkhu no ha'an Nwa'anli Minnwi chhu ne. ⁹ Non nthe a chhu ña Levi ndutho yi ña a kwe pa shwéi ne ni mfe pa shwéi ntogo mbin Abrahan, ¹⁰ nthe ña a ni ngu'o mbo pi mon non ñkhu taa vi, mbo Abrahan, ndii ña pugu Mekishede ni mbaoñ ne.

Pi pini Jisho pugu Mekishede

¹¹ Ndwe, pi ni mfe gi ntogo pi mbho ghan fe'ingien Minnwi llo mon ndaanon Levi ni ñgwa Ishrae. A kan ni mbo ña fa'a ghan fe'ingien Minnwi llo mon ndaanon Levi nthe a chwie ñgwa po ki nthei, a shi kan ni nu'un mbie ña yichai ñkwan ghrà ghan fe'ingien Minnwi po, mbo ye ña a po mon nthinkwo Mekishede ki lo mbo pi yi Eron ne.

¹² Nthe ña ndii ña ñkwan ghan fe'ingien kwri ne, a pie ña gi kwri ñkaa yu. ¹³ Nthe ña non ña pi chra pa nnu pei nthe vi po pi non llo mon ndaanon nduon, ndo yichai kan ta'a non llo mon yugu ndaanon lo naa ma mfa'a li'i fe'ingien Minnwi. ¹⁴ Nthe ña pi ya ñji ña Taatho via ni ndho pi mon ndaanon Juda, ndo Mushi shini ndo nchhu sheshe nnu nthe yie ndaanon no pa ghan fe'ingien Minnwi. ¹⁵ Nnu gho ya mbini non ndwe shi'i ndii ña yichai ñgan fe'ingien Minnwi pini nu'un ñku'o no Mekishede ne, ¹⁶ a po ñgan fe'ingien Minnwi ki lo ntogo pi ñkuon gi Mushi ña a wu'o mbo pi nnu llo nu mon ndaanon, a po

ntogɔ pi ŋkuon ghrí chombhi ŋa minthe pa'a pi lo mbiri ne. ¹⁷ Nthe ŋa pi chhu nthe vi ŋa,
 “Ɔ ŋgan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi mon nthɪŋkwo Mekishede.”

¹⁸ Pi chi ndunu kina nū'ɔŋ njin nthe ŋa a ni mbou ghrí ndɔ pa'a ndɔ mfā'o ghèrè ne, ¹⁹ nthe ŋa gí Mushi shini ndɔ nchwīe sheshe yaon pɔ yi ka'oka'o ndɔ ndwe pi kwo tho ni kwà'a ŋa a pini mbwa mbigi, mbɔ shendaon ŋa pia shi ntogɔ fo nchənə mbara yəi Minnwi.

²⁰ Minnwi fe shendaon fhi yei ni shwrēi nu kina. Ngwa pɛ ŋa pugu ni mfūon ngū pa ghan fe'ingien ne, Minnwi shini ndɔ nshwrēi nthe vugu. ²¹ Ndɔ Jishɔ ŋkaa yu ni ngū ŋgan fe'ingien Minnwi ntogɔ pi ŋkuon kina ŋa a ni nshwrēi ndii ŋa a ni nchhu ŋa,
 “Taathɔ kwo shwrēi, ti mba'a a yi'i ŋkwri njù'ɔ yi,

‘Ɔ ŋgan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi.’”

²² A chwīe yie Jishɔ pɔ ŋkien ŋgan fe tininju'ɔ ŋa yei kina pini mbwa ŋga'a.

²³ Pa fūon ghan fe'ingien ni njien, nthe ŋa gu ni nja'a vugu nɔ ghēi nu shhi ni fā'a yugu nɔ ghan fe'ingien Minnwi. ²⁴ Ndɔ Jishɔ kina mbɔ ŋgan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi nthe ŋa ju nduthɔ yi lo mfā'o ndugwi yi. ²⁵ Nthe yie ghɔ, ndwe pugu pa ŋguon ndii ghao, a fā'o ghrí nɔ kwe nu ŋgwa pɛ ŋa pugu togɔ mbin yu nchənə mbara yəi Minnwi ne, nthe ŋa a ghà ŋgu'ɔ mbɔ yi maon nɔ ligəi nu Minnwi nthe vugu.

²⁶ Nthe ŋa shishini, a ni ŋkā'o ŋa pia fā'o Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien Minnwi ŋa a pɔ

nɔ ju, ɲa a yi taɔŋtaɔŋ, ki lɔ mfā'ɔ sheshe ntɛi ki nchí, mfu'u non yi shina ghan phi, pi kɛrɛ vi a fɛrɛ ndugwi pa yere po. ²⁷ A lɔ nji'i mbie ɲa a chhɔ mfɛ'i ɲgien lɛllɛ nɔ pa pie taathɔ pa thishi ghan fe'ingien Minnwi, mfɔɔŋ fe'ingien nthe ji phi maa mbini mfɛ'i nthe yi ɲgwa, nthe ɲa a ni nchwɛ yie wu'ɔ ta'a ɲgé ndɔ mbɔ ndugwi yi ndii ɲa a ni mfe non yi nɔ yaɔŋ fe'ingien nɛ. ²⁸ Gí Mushi ghà nchu'ɔ ɲgwamishua ɲa pugu pɔ nɔ sheshe ɲonmishua nɛ ɲa pugu pɔ pa taathɔ pa thishi ghan fe'ingien, ndɔ Minnwi ni nchrā ndɔ nshwrɛi ndii ɲa gí ni ɲkwo fɔɔŋ mbɔ nɛ, ni nchu'ɔ Muun ɲa pi ni nchwɛ vi a pɔ ki ntɛi ki ndugwi yi nɛ.

8

Jishɔ pɔ pi Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien kàna ɲa a pwa ɲga'a nɛ

¹ Ndwe, ɲguɔŋ nnu ɲa pigi chhu nu nɛ pɔ pi yei: pia fā'ɔ ye ɲkwan Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien ɲa a chhɔ pi ɲgei mbhɔ ji Minnwi Chaapifuɔŋ pɔ, ² muun fà'a mon pa li'i taɔŋtaɔŋ, mon ya ɲkien ntāa ɲa a lɔ ɲkrao ɲonmishua, a krao Taathɔ nɛ.

³ Nthe ɲa pi ghà nchu'ɔ sheshe taathɔ pa thishi ghan fe'ingien ɲa a fe pa yaɔŋ fé pugu pɔ yaɔŋ fe'ingien, nne a pie ɲa yei Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien fā'ɔ yaɔŋ nɔ fɛ'i nu ɲgien nɔ ghɔ. ⁴ Ndwe, a kan nì mbɔ pi ɲkuɔŋ shɛ, a shi kan nji'i mbɔ ɲgan fe'ingien Minnwi kan shigei nthe ɲa pa ghan fe'ingien Minnwi pɔ fɔ ɲa pugu ghà mfe pa yaɔŋ fé ɲkwan nɔ ha'an gí chhu nɛ. ⁵ Fà'a

ɲa ghaɲ fe'ingien pigho ghà mfā'a ne po pi fhi
 pugu pa mili'i pa nnu ɲa a po po ne, nthe ɲa
 ndii ɲa Mushi ni ntā'a nu ɲkrao ntāa gho ne,
 Minnwi fe ntigi gho, nchhu nu ɲa, "Pa'o no yei
 nu ɲa o chwie nguon yaon mon ɲkwan ha'an pi
 ni nōon ve ɲkuon mbra ne." ⁶ Ndo ti no ha'an
 a po ne, Krishto fā'o fā'a ɲa a ya mbwa nchaa
 yugu, wu'o no ha'an kina ɲa a ju mbo ɲgan chini
 ɲggi fo pwa ɲga'a, nthe ɲa a yi'ə pi ɲkuon pa
 ɲkien kà'a.

⁷ Nthe ɲa füon kina kan ni mbo pi ki ntəi, a shi
 kan ndo mbo ɲa pi chho ntā'a mbra yi. ⁸ Nthe ɲa
 a ni njəi ntəi mbin pugu ndii ɲa a ni nchhu ɲa,
 "A chhu ju Taatho ɲa, Ii njəi, pa llé chho ntho
 nu,

ɲa ɲshi ɲgwrā kina fhi
 pigi pa ɲgwa Ishrae pugu pa ɲgwa Juda.

⁹ Mba'a yei kina yi'i mbo pi no ye ɲa ɲki wrā
 pigi pa taa pugu llé ye ɲa
 ɲki wēin mbho yugu
 ntaon ni pugu mon la'ataon Ijpti ne.

Nthe ɲa pugu shini ndo ɲgəi shhi ntho nū'on
 kina a,

nthe yie gho, pa'a ndo mfā'o ndii yugu, a
 chhu ju Taatho.

¹⁰ Nthe ɲa yei kina ɲa ɲshi ɲgwrā pigi pa
 mbaanda Ishrae ne,
 pa llé pigho shi ɲga ntogo, a chhu Taatho,

Nshi ni'in gi pan tho pugu,
 ndo mbini nā'an njù'o pugu,

Ndo ɲshi mbo Minnwi yugu,
 pugu po pa ɲgwa pan.

- 11 Mba'a sheshenon yi'i nje'i taakuo vi ki sheshenon ye'i ndin vi, nchhu nu gho na, 'Ji Taatho.' Nthe na nguon yugu ghao shi nji a, llo nkuon pa minkwasha ti ngoi nchoin nkuon pa ngwa lienlien.
- 12 Nthe na nshi mfā'o kwoshini ni pa faan pugu, pa'a ndo nu'un nkwon pa phi pugu kan shigei yi."
- 13 Minnwi gha nchrā nu nthe kina fhi, a chwie funon yi lunu, ndo sheshe yaon na a lunu ndo mbiri nu ne totho mbhe.

9

Gha'o nu Minnwi nkuon shhe pugu pa gha'o nu Minnwi po

¹ Funon kina ni mfā'o pa gi no nnu gha'o Minnwi pugu pa li'i gha'o Minnwi nkuon shhe.

² Pi ni njiigi ntāa a fā'o paa njien. Mon funon njien, yaon tigi lan ni mbo fo, ni taprei ni brei na pi fe ni Minnwi ne. Pi ni mein funon njien yei ni Li'i Taontaon. ³ Njien na pi mein ni Ndugwi Li'i Taontaon ne ni mbo njin mbra ndhwi ki'i li'i, ⁴ mfā'o li'i fe'ingien na pi chwie ni laongo no tunon nu lei pugu pa nkun nu'on kina, pi punon ni laongo, kin na pi chwie ni laongo ni mana mon gho ni mbo mon nkun gho, ni mbie Eron na a ni nkhē ne, ni ngu'o na Minnwi ni nā'an kina yi nkuon gho ne. ⁵ Tho nkun gho ni mbo pa mimaon na pugu ni mfā'o pra yugu nchho non ndigha'o Minnwi, pra yugu kuru faan kwoshini.

Ndo ndwe, minthe pa'a pigi lo mfi'i nguon nnu pei ngēi shhi.

⁶ Yei nkwan ha'an pi ni mbiri pa maon pigho ne. Pa ghan fe'ingien Minnwi nii mon fuon njiēn sheshe llé no chwīe nu pa fà'a pugu. ⁷ Ndo a wu'ó nii taatho pa thishi ghan fe'ingien tē'i vi mon mbra njiēn ndo ngu'ó nchwīe nne pi ta'a ngé mon ta'a nga'o. A ghà nii ni chhi no fe nu ni Minnwi nthe non yi pugu pa phi ngwa nduon ha'an pugu chwīe mon ki ji ne. ⁸ Mon nnu yei, Jijwe Minnwi ni nono na shendaon tōgo nu nii mon Li'i Taontaon lo naa mbo yi wo ya'a no ha'an fuon njiēn ntāa gho wu'ó nthi fo ne.

⁹ Yei po pi li no ndii yei. Yei nono na pa maon fé pugu pa minyien fe'ingien ha'an pi fe ni Minnwi ne nthe pa'a a lo nchwīe nganthe pa ghan gha'o Minnwi po ki ntēi, ¹⁰ nthe na pugu wu'ó ndii pi pa nnu maon ji pugu pa maon nnu, pugu pa nkwan nkwan nnu wēin nkhi, mbo pa gi nthe freinon na a fā'a ti ntho nchēin mon ndii nnu fhi ne.

¹¹ Ndo ndwe, Krishto tho no Taatho pa Thishi Ghan Fe'ingien mfe pa maon shi'i na a kwo tho ne. A nii ki'e mon ntāa liēn na a po ki ntēi. Pi shi lo nji'i nchwīe ntāa yei ni mbho nonmishua, pa'a ndo nji'i mbo pi yi nkuon mbhi yei ha'an pi chwiechwie ne. ¹² A nii ta'a ngé a lo mbo nguon yi mon pa Li'i Taontaon, ndo pa'a ndo ntōgo pi nkuon chhi pa mimbhi pugu pa puon na'an, ndo a ni ntōgo pi nkuon chhi yi, nne njuon lūgu nu yia no nguon ndii.

¹³ A kaŋ ni mbo ŋa chhĩ mimbhi pugu nà'an mimbha pugu pa phu muuŋ nà'an tūoŋ ha'an pi lōgo n̄rā mbiŋ ŋgwa ne nthe a chwīe ŋgwa ha'an pugu fā'o nchhĩ ne pō pi taon̄taon̄, ¹⁴ a nōoŋ ŋa chhĩ Krishto, ŋa a tōgo mbho Jijwe ŋa a lo mfā'o ndugwi yi ne, mfe noŋ yi ki nchhĩ lo mbo mbiŋ yu ni Minnwi ne, shi nshīgao ŋgan̄tho yia a pō ki ntəi pi fi'i yi neiŋ llo ŋkuoŋ pa fā'a khu nō gha'o nu Minnwi maon̄. ¹⁵ Nthe yie gho, a ju mbo ŋgan̄ chīni ŋggì moŋ kàna fhi, nne ŋa ŋgwa pe ŋa a gē vugu ne nthe pugu fā'o mboŋo ki ndugwi yi ŋa Minnwi kā'a nō fe nu ni pugu ne, nthe ŋa ju Krishto kwo khu nō yuoŋ nu ŋgwa mfu'u moŋ phi ŋa pi ni nchwīe ndii fūoŋ kàna ne.

¹⁶ Ndiì ŋa ŋoŋ nū'oŋ gí nō ha'an pa nnu shi mbo ndii ŋa a khu ne, a pie ŋa pi nōoŋ ŋa ŋoŋ ŋa a nū'oŋ gí gho ne kwo khu, ¹⁷ nthe ŋa ŋkwan̄ gí gho ghà ŋgu'ō mfā'a pi ndii ŋa ŋoŋ gho kwo khu ne, nthe ŋa mba'a gí gho fā'a ndii ŋa ŋoŋ gho wu'ō mbi'i yi maon̄ ne.

¹⁸ A ni nchwīe yie gho pi ni nchwīe fūoŋ kàna jē ntōgo pi ŋkuoŋ chhĩ. ¹⁹ Nthe ŋa Mushi ni ŋga nchhu ŋguoŋ kàna ŋa a taon̄ moŋ ŋwa'an̄li gí ne ni ŋguoŋ ŋgwa ghao, ndōgo chhĩ puoŋ nà'an̄ pugu pa mimbhi nyāan̄ ni ŋkhĩ n̄rā ŋkuoŋ ŋwa'an̄li gí pugu pa ŋgwa, ni yichəi ŋkwan̄ muuŋ thi pi mēiŋ ni haisho, pugu pa ŋgì ŋa a taon̄ mbiŋ min̄jiì, pi ni'in̄ yaon̄ fo a fā'o ŋgwrà pipie. ²⁰ A ni ŋga n̄rā, nchhu nu ŋa, "Yei chhĩ wrā kàna ye ŋa Minnwi ni mfe gí ni pəi nthe yie ne." ²¹ Wu'ō nenne, a pini nu'un̄ n̄rā chhĩ gho

ηκουη ntãa pugu pa ηγουη pa maon pe ηa pi ghà nga'ο Minnwi nò ghò ne. ²² Shishini, mon gí Mushi, pi ghà nchwie yaon pò yi taon̄taon̄ ntògò pi kúon̄ chhĩ, ti chhĩ mien̄ ki kwri, pa'a lí'ε nu phi lo mbo.

²³ Nthe yie ghò, a ni mbie ηa pi chwie pa fhi maon ha'an̄ a pò po ne pò yi taon̄taon̄ mon̄ shendaon̄ yei, ndò pa maon̄ po pie ηa pi chwie a pò yi taon̄taon̄ ni pa ηkien̄ maon̄ fe'ingien̄ a chaapei.

²⁴ Nthe ηa Krishto shini ndò nii mon̄ lí'i taon̄taon̄ ha'an̄ pi chwie pi ni mbhò ne, ηa a ni mbo fhi ηkien̄ yi ne, ndò a ni nja nii pi ηkien̄ mon̄ po nduthò yi, ndwe nò thi nu shhĩ Minnwi nò lí'i yia. ²⁵ A shini ndò nji'i mfã'ο nò fe nu non̄ yi nò yaon̄ fe'ingien̄ ηgen̄ge, nò ha'an̄ taathò pa thishi ghan̄ fe'ingien̄ ηa a nii mon̄ pa Lí'i Taon̄taon̄ sheshe nga'ο ni chhĩ ηa a lo nji'i mbo ji ne. ²⁶ A kan̄ ni mbo nenne, a kan̄ ni mfã'ο nò yəi nu ηgə'i ηgen̄ge llo ndii ηa pi ni mbã'ο mbhi ne. Ndò nò ha'an̄ a pò ne, a n̄on̄ non̄ yi ta'a ηge, a lo mbo ηγουη yi mon̄ ndugwi ηγουη pa ndii ghao nò fu'u nu phi ntògò pi ηκουη fe nu non̄ yi nò yaon̄ fe'ingien̄.

²⁷ Wu'ò nò ha'an̄ pi nū'on̄ ηa ηon̄mishua shi ηkhu ta'a ηge, mbra nnu a thi shá'a ne, ²⁸ wu'ò nenne, pi fe Krishto ta'a ηgé nò yaon̄ fe'ingien̄ nò kwe nu phi ntou ηgwa, a shi mbini n̄on̄ non̄ yi mbra ηgé ki lo nu'un̄ nthe pi shīgao nu phi, ndò nthe pi kwe nu ηgwa pe ηa pugu chhò njwere vi ηkien̄ yie ne.

10

Pi fe Krishto wu'ɔ ta'a ngé nɔ yaon fe'ingien

¹ Nthe ɲa gí ni ɲgu'ɔ mbo pi mili'i pa maon shi'i ha'an a fā'o nɔ tho nu ki lo nja mbo pi ɲkien maon pighɔ ne, a kan ni mfe pa'a pa yaon fe'ingien ha'an pugu ni mfe nu sheshe ɲga'o ne lo nchwie pa ɲgwa ɲa pugu ni nthɔ yɛi Minnwi ne pɔ ki ntɛi. ² A kan ni mbo ɲa pi kwo ya nshīgao phi ɲgwa pe ɲa pugu ni nchhɔ ɲga'o Minnwi ne shishini, pugu shi kan ni nu'un mbī'i ɲa pugu pa ghan phi ɲkamu'ɔn, nne fe'ingien kan ni ntithi. ³ Nɔ ha'an a pɔ ne, pa maon fe'ingien pighɔ ni mfā'a nɔ kwɛn nu ɲgwa ni phi yugu sheshe ɲga'o. ⁴ Nthe ɲa minthe pa'a chhi pa na'an mimbia pugu pa mimbhi lo nshīgao phi.

⁵ Nthe yie ghɔ, ndii ɲa Krishto ni nthɔ ɲkuon mbhi ne, a ni nchhu ɲa,

“ɔ lo ɲji'i ntā'a pa maon fe'ingien pugu pa maon fé,
ndɔ ɔ fe freinon vɛi.

⁶ ɔ lo ɲji'i mfā'o pwanju'ɔ
ni pa mimaon ha'an pi tūon pugu pa pichɛi
pa maon fe'ingien nduon nɔ shīgao nu phi.

⁷ Nenne nchhu ɲa, ‘Lii ɲjɛi, nthɔ nɔ chwie nu
nnu ye ɲa ɔ tā'a nu ne ma Minnwi,
wu'ɔ nɔ ha'an pi nā'an nthe a mon ɲwa'anli
gí ne.’”

⁸ Fūon yi Krishto chhu ɲa, “ɔ lo ɲji'i ɲkhwā ki
mfā'o pwanju'ɔ ni fe'ingien pugu pa maon fé
pugu pa minyien ha'an pi tūon nɔ yaon fe'ingien
ne pugu pa maon fe'ingien nɔ shīgao nu phi” (pi
fe maon pei pi ɲkwan ha'an gí chhu ne), ⁹ nenne,

a pini mbīgi ɲa, “Lii ɲəi, ñtho nɔ chwīe nu nnu ha’añ ɔ tā’a nu nɛ.” A ni mī’añ fūon yi nne nɔ tho nu ni mbra yi. ¹⁰ Nthe ɲa Jisho Krishto chwīe nnu ɲa Minnwi tā’a nu ɲa a chwīe nɛ, pi chwīe pia pɔ yi taonɲaon llo mon phi ntogo pi ɲkuon fē’i nu ɲgiɛɲ ɲa a ni mfē’i pi ni ji freinon ta’a ɲgɛ a lo mbo ɲguon yi nɛ.

¹¹ Sheshe ɲaɲ fē’ingieɲ ghà mfā’a fà’a yi sheshe llé ntho fē’i ndo ntho mbi’i ta’a ɲkwan fē’i nu ɲgiɛɲ ɲa minthe pa’a a lo ma nshīgao phi nɛ. ¹² Ndo ndii ɲa Krishto ni ɲkwo fɛ ta’a yaon fē’ingieɲ nɔ ɲguon ndii ghao nthe phi nɛ, a ni nchochho ɲgei mbho ji Minnwi, ¹³ nchho ɲjwere nu llo ndii ghɔ ti pi shi nu’uɲ nchwīe pa mimbina pi pɔ krí tigi kwò yi. ¹⁴ Nthe ɲa ntogo pi ɲkuon ta’a yaon fé, a chwīe ɲgwa pɛ ɲa pugu tho mbo yi taonɲaon nɛ pɔ ki ntəi nɔ ɲguon ndii.

¹⁵ Ndo Jijwe Minnwi ɲkaa yu pɔ minkwentie ni pigi ndii ɲa a ni ɲkwo chhu ɲa,

¹⁶ “Yei kina ɲa ñshi ɲgwrā pigi pugu

pa llé pigho shi ɲga ntogo, a chhu Taatho:
‘Nshi ni’iɲ gí paɲ mon njù’o pugu
ndo mbini nā’añ mon tho pugu.’”

¹⁷ Nenne ki’ɛ a pīgi ɲa,

“Mba’a shi nu’uɲ ɲkwiɲ pa phi yugu pugu pa
sheshe nnu pīphi ha’añ pugu chwīe nɛ
ɲkamu’oɲ.”

¹⁸ Ndiɲ ɲa pi kwo li’ɛ pa phi pei nɛ, chà yaon fé nɔ li’ɛ nu phi lo nu’uɲ mbo.

Pia chənə ntho yəi Minnwi

¹⁹ Nenne ki’ɛ, ma liɲ paɲ, pia fā’o tininju’o nɔ nii nu mon pa Li’i Taonɲaon ntogo pi ɲkuon

chhĩ Jisho. ²⁰ A chu'ó shendaon fhi, ndo mbo shendaon maon ni pia ntogo pi nkuon ndhwí ki'i lí'i, njin yei po pi na a togo pi nkuon freinon yi. ²¹ Ndo pia fā'ó mme ngan fe'ingien Minnwi na a lina nu ni mbaanda Minnwi. ²² Nthe pa nnu pei, pia chənə ntho yəi Minnwi ni njù'ó nnu shini pugu pa tininju'ó mon pin, ni nganthe na pi kwo yrā a po yi taontaon llo mon phi, ni pa non na pi kwo shigao ni nkhĩ taontaon nē.

²³ Pia wēin kwà'a ha'an pia chhu na pia fā'ó nē a tini, nthe na minthe pia yi'ə non yia mbin Minnwi no nū'on nu kà'a yi. ²⁴ Pia pī'i nkwan ha'an a nthe pia kwēnē non pia no fā'ó nu khwá pugu pa fà'a shi'i, ²⁵ ki lo nchho funu paon nu ta'a lí'i ka'a no ha'an pichəi pa ngwa chho nchwīe nu nē. A ka pie pi na pia mā'an ghrí lĩn pia ngəi shhi mbīgi no ha'an o yəi Llebhi Taatho chənə mbara nu nē.

²⁶ Nthe na no ha'an pia kwo ji nnu shini nē, pia mbin ngəi shhi nchho nchwīe phi ndo nji nu, pa'a yichəi yaon fe'ingien nthe phi lo nu'un mbi'i ni pia, ²⁷ nkien wuwuru ywərə nu shá'a na a tho nu nē pugu pa titini mójon na a shi mī'en pa mimbina nē. ²⁸ Sheshenon na a ni ndāa gí Mushi nē, pi ni jwi vi ki lo mfā'ó kwoshini ndii na paa ngwa ki pi trei nu'un mbo no pa minkwentie nē. ²⁹ O pī'i na njó ngwa pe na pugu nī Muon Minnwi la'ó kwò pugu nē, shi mbo pi fi'i yi neiñ? Mbo pa ngwa ha'an pugu lōgo chhĩ kina ha'an pugu kie nkuon gho mbo yi taontaon nē no yaon ghagha, ndo ngwe'i Jijwe na a nōon pwapun nē?

³⁰ Nthe na pia ji vi na a chhu na, "Mfā'ó nji no fe

nu njó, òshi nthu,” mbini nchhu ña, “Taathó shi nsha’a ñgwa pi.” ³¹ A ñkieñ nnu wuwuru nò gū nu mbhó Minnwi maonj.

³² Pəi kwinj ñkwañ ha’anj a ni mfūonj mbo ni pəi nɛ, ndii ña ligi yəi ni ñkwo ña’anj nɛ, pəi ni ntii shii monj pa titini ñgə’i. ³³ Pichəi ndii ni mbo pi wɛ’i vəi li’i wo ndo mfe ñgə’i ni pəi, pichəi ndii pəi ghɛrɛ ñgwa pɛ ña pugu yəi ñkwañ ñgə’i ña pəi ghà nɛ. ³⁴ Nthe ña pəi ni nōonj kwoshini ni pa ghanj chéinj, ndii ña pi ni nshiri maonj pəi ñkwe nɛ, pəi pinj ni pwanju’o, ñji nu ña pəi fā’o pa maonj ha’anj a pwa nchaa pie ghó nɛ, mbo pɛ ha’anj a ma ñgu’o mbo nò ñguonj ndii nɛ.

³⁵ Nthe yie ghó, ki’i pəi mī’anj tininju’o yəi, nthe ña a shi nthó ni mme kineinj. ³⁶ Pəi fā’o nò tii nu shii, nne ña ndii ña pəi kwo chwie nnu ña Minnwi tā’a nu nɛ, minthe pəi fā’o yaonj ña a kā’a vəi nò ghó nɛ. ³⁷ Nthe ña,
“Monj muunj mi kuo ndii,

Ju ña a thó nu nɛ shi nthó ki lo ñjiri.

³⁸ Ndo ñgwa panj pi ndindi shi nchhó chombhi yugu pi monj pinj.

Ndo ti sheshenonj vugu nshū’u mbini njinj,
pa’a ndo mfā’o pwanju’o mbinj pugu.”

³⁹ Ndo pia lo mbo ñgia ñgwa pɛ ha’anj pugu shū’u mbini njinj nshi’i nɛ, pia pɔ pi ñgia ñgwa pɛ ña pugu fā’o pinj ndūgu nɛ.

11

Pa memme li pinj

¹ Ndwe, pinj pɔ pi fā’o nu tininju’o ni pa yaonj ha’anj o fā’o kwà’a ñkuonj ghó nɛ, ñji nu ni

tininju'ó ña ó shi mfā'ó yaon ña ó lo naa njəi nɛ. ² Nthe ña a ni ntɔgo pi ñkuon piñ, Minnwi piñ pa ñgwa lleshhi.

³ A pɔ ntɔgo pi ñkuon piñ ña pia ji ña Minnwi ni nchwīe mbhi pi ni chrà ña a ni ntaon nchò yu nɛ, nne ña yaon ña pi yəi nɛ, pi shini ndo nchwīe pi ni pa yaon ña pi yəi nɛ.

⁴ A ni ntɔgo pi ñkuon piñ ña Abe ni mfe yaon fe'ingien ni Minnwi a pwa nchaa yi Keiñ, ña Minnwi ni mbiñ vi ña a ñon ndindi, mbiñ vi ntɔgo pi ñkuon piñ nu ji yaon fé. Nji'i nthe nɔ ha'an a kukhu nɛ, ndo ntɔgo ñkuon piñ yi ghɔ, a wu'ó nchrā nu.

⁵ A ni ntɔgo pi ñkuon piñ pi lɔgo Enoke ñku'ó nɔ tothi nne ña ki'i a khu, kañ ta'a ñon shini ndo njəi vi nthe ña Minnwi ni ndɔgo vi. Ndwe, ñkaon pi maa ndɔgo vi, pi ni ñkwo piñ vi ña a ni ñkwo chwīe túa Minnwi pwa. ⁶ Mba'a sheshenon chwīe túa Minnwi pwa ki lo ntɔgo pi ñkuon piñ, nthe ña sheshenon ña a tho njəi Minnwi nɛ, pie ña a piñ ña Minnwi pɔ fɔ ndo nchho ñkñein ñgwa pɛ ña pugu tā'a vi nɛ.

⁷ Ntɔgo pi ñkuon piñ, Minnwi ni ñga shūu ténə Noa ni pa nnu ña a tho nu ndɔgo li'i, nji'i nthe pi nɔ ha'an a shini ndo naa njəi nɛ, mon pɔgo Minnwi, a ni nchwīe mme pie ña a pɔ nɔ nda nɛ nɔ kwe nu mbaanda yi nɔ ghɔ. Nthe yei, ñguon mbhi ni mfā'ó njó gu, Minnwi ni nchhu ña Noa ñon ndindi nthe pi piñ yi.

⁸ Ntɔgo pi ñkuon piñ, ndii ña Minnwi ni ñgē Abrahon ña a ghēi nɔ li'i ha'an a shi mfe ghɔ nɔ ji nɛ, Abrahon ya'ó nchò yi, ntaon ki lo nji li'i

ha'an a ni ngēi nu ne. ⁹ Ntogo pi ηkuon pin a ni ngēi nō chhō nu mon la'ataon ηa Minnwi ni ηkā'a nō fe nu ghō ne, mon ngini la'ataon ghō a la'a fō mon pa ntāa, wu'ō nō ηa Aiji pugu Jakō, ηa pi ni ηkā'a vugu ni shhe ghō ni nda'a mon ntāa ηkaa pugu ne. ¹⁰ Nthe ηa a ni nchhō nchēi pi mme la'ataon ye ηa Minnwi ni mbī'i ηkwan ha'an a fā'ō nō pō nu ndō ηkrao ne, kwō mme la'ataon ghō pō ki ndugwi yi.

¹¹ A ni ntogo pi ηkuon pin ηa nji'i nthe pi Shera ni mfā'ō nji nō shūu nu, nji'i nthe pi nō ha'an ηga'ombhi yi ni ηkwo chaa yi ηon ηa minthe a shūu ne, nthe ηa a ni mbī'i ηa ηon ηa a kā'a vi ne ηon ndindi nō chwīe nu nnu ha'an a kā'a ne.*

¹² Nthe yie ghō, llo mbin ηa'ā ηon ηa a ni ηkwo pō nō ηon khu, pi ni mbhi ηgwreingwa ηa pugu ni njiēn ti mbo nō fīnēi pō, mbini njiēn ti mbo nō shishhe ηkin ηkhī ηa minthe pa'a pi lō nshia ne.

¹³ Nguon pa ηgwa pei ni ηkhu mon pin ki lō naa mfā'ō yaon ηa pi ni ηkā'a ne, ndō pugu ni njēi pi fie shhi pugu ndō mbin maon pighō, ndō mbini nchhu ηa pugu pō pi pa ghini ndō pa'a ηkuon shhe yei lō mbo la'a yugu. ¹⁴ Nthe ηa pa ηgwa ha'an pugu ghā nchrā ηkwan nnu pei ne chwīe pa'a khuthō lō nu'un mbo ηa pugu chhō ntā'a la'ataon ha'an a shi mbo yugu ne, ye ηa pugu ni ndhō fō ne. ¹⁵ Pugu kan ni nchhō mbī'i

* **11:11** 11:11 Yichēi shendaon nō chhu nu nnu yei pō ηa A ni ntogo pi ηkuon pin Abraham fā'ō nji nō pō nu tāa nji'i nthe pi nō ha'an a ni ηkwo ya ndunu ndō minthe pa'a Shera ηkaa yu lō nu'un mfā'ō puon ne. Abraham ni mbī'i ηa ηon ηa a kā'a vi ne ηon ndindi nō chwīe nu nnu ha'an a kā'a ne.

la'ataonj ye ña pugu ni ndho fo ne, pugu kanj ni mfā'o shina nɔ pini nu fo. ¹⁶ Ndo nɔ ha'an a po ne, pugu chho nshigi pi la'ataonj ha'an a pwa nchaa yei ne, mbo yi po. Nenne Minnwi lo nji'i mfā'o lritho ña pi mēinj vi ni Minnwi yugu, nthe ña a kwo piri mme la'ataonj ni pugu.

¹⁷ Ntogo pi ñkuonj pinj ndii ña Minnwi ni njwe'i Abrahanj ne, a ni mfe Aiji nɔ yaonj fe'ingienj. Abrahanj ju ña Minnwi ni mfe kà'a gho ne, ndo a ni ntho mbiri nu nɔ fe nu fienj muunj vi nɔ yaonj fe'ingienj ni Minnwi. ¹⁸ Minnwi ni nchhu gho ña, "A shi ntogo pi mbinj Aiji ña o shi mfā'o ñgwreingwa ña mi ni ñkà'a ne." ¹⁹ Abrahanj ni njwere ña minthe Minnwi pi'i Aiji monj gu, ndo nɔ chrā nu, Abrahanj ni mbini mfā'o vi llo monj gu.

²⁰ Ntogo pi ñkuonj pinj Aiji ni mfe mboro ni Jakɔ pugu Esho nɔ pa nnu ña a le ma ntho ne.

²¹ Ntogo pi ñkuonj pinj, ndii ña Jakɔ ni ñkhu nu ne, a fe mboro ni sheshe muunj Joshe ndo ñga'o Minnwi nɔ ha'an a ni nji'ə nonj yi tho mbie yi ne.

²² A ni ntogo pi ñkuonj pinj, Joshe gha ntā'a ñkhu, nchrā ñkuonj ñkwanj ha'an puonj Ishrae shi ntaonj la'ataonj Ijpti ne, ndo mfe pa gí nɔ nnu ha'an pi shi nchwie ni pa kwéi pi ne.

²³ A ni ntogo pi ñkuonj pinj, pi gha mbhi Mushi, pa taa pi lēinj vi nɔ trei nàonj, nthe ña pugu ni njai ña a mbwa muunj, ndo pa'a pugu lo mfā'o pogo gu nɔ pə'i nu gí fùonj.

²⁴ Ntogo pi ñkuonj pinj, Mushi ni ñga ñgū mmenonj ndāa ña ki'i pi mēinj vi ña a muunj muunj fùonj Fero yi mingwe. ²⁵ A ni ñka chu'o

pi nɔ yəi nu ɲɔə'i pugu pa ɲgwa Minnwi nchaa ɲa a fā'o pwanju'ɔ pwatua mon phi nɔ kuo ndii. ²⁶ A ni mbī'i ɲa fā'o nu wé'i nthe Ju ɲa Minnwi Chu'ɔ Ntaon nɔ Nkwe ne ɲkien mme fā'o nchaa pa fā'o mon la'ataon Ijpti, nthe ɲa a ni nthɔ ndii pi kɛneɲ ɲa a pɔ shhi ne. ²⁷ Ntɔɔ pi ɲkuon pin, a lallo Ijpti pi ki lo ɲji'i mfā'o pɔɔɔ gu nthe pigitua fūon. Pi nɔ ha'an a ni nthɔ ɲɛi Minnwi ha'an pi shi'a ɲɛi vi ne, a ni ndāa nɔ shrī nu ɲkūnu yi mbini. ²⁸ Ntɔɔ pi ɲkuon pin, a ni nū'on Jī Lli Nji'a ndo mbini nchhu ɲa pi mīni chhī ɲkuon pa chonda, nne ɲa ki'i ɲgan ntaon Minnwi ɲa pi ni ntaon vi ɲa a jwi pa fūon phi ne kāon vugu.

²⁹ Ntɔɔ pi ɲkuon pin, pugu ni nshā'a mme ɲkhī ɲa pi mēiɲ ni Nkhī Pipie pi nɔ ha'an pugu ni ntɔɔ pi ɲkuon shhe yo, ndo pa ɲgwa Ijpti gha mōon yugu ɲkhu mon ɲkhī gho.

³⁰ Ntɔɔ pi ɲkuon pin, pa ɲka'a ɲgu'ɔ Jeriko ni mbūo nshā'o shhe ndii ɲa pugu ni ɲgīn mbāon nɔ khwachəi llé ne.

³¹ Ntɔɔ pi ɲkuon pin, Raha miɲgwe shakhi shini ndo ɲkhu pugu pa ɲgwa pɛ ɲa pugu ni ntinitho ne, nthe ɲa a ni ntuo pa miyra llo la'ataon Ishrae shi'i.

³² ɲgu'ɔ ɲgəi nu shhi? Nthe ɲa ndii shi mbou vəi nɔ chrā nu nthe pa Gidion, Bara, Shaonshi, Jefta, nthe Devi pugu Shamue pugu pa ɲɛili'i Minnwi, ³³ ha'an pugu ni ntɔɔ ɲkuon pin ɲga'a pa la'ataon. Pugu ni nchwīe nnu ɲa a kā'o ne ndo mfā'o yaon ɲa Minnwi ni ɲkā'a ne. Pugu ni nchri nchò pa pa'o, ³⁴ mbigei ɲi mōon, ndə'i ki pi lo ɲjwi vugu ni kafa, mfā'o ghrī mon pou ghrī,

mfā'o titini ghrí mon nchhò, mā'an nga'a ghan mā'an nchhò pa taon nduon pugu tei. ³⁵ Pingε ni mbini mfā'o līn pugu ha'an pugu ni nkwo khu ne ntogɔ pi mon ku'ɔ nu mon gu.

Pi ni mfe wuwuru ngə'i ni pichəi, pugu lāa na mba'a pugu taon chəin, nne na minthe pugu fā'o nkien chombhi ndii na pugu pini nku'ɔ mon gu ne. ³⁶ Pi ni mā'an pichəi ni kwəin, ndo ngwie pichəi ti nkrao ni pa chein mā'an mon chəin. ³⁷ Pi ni ntun vugu ni ngù'ɔ, nsho vugu pugu taon paa krao†, njwi vugu ni kafa. Pugu mā'an pa ngrào minjii pugu pa mimbhi mbīn pugu nyien nu, mbou, pi fe ngə'i ni pugu, pa'a ndo ntuo vugu shi'i. ³⁸ Mbha nnu ngwa pei ni nja mbwa nga'a nɔ pɔ nu nkuon mbhi yei, pugu ni ntho nyien nu li'li'i mon nkunu njó pugu pa nkuon mbra nchhɔ nu mon pa llù pugu pa pùo.

³⁹ Nji'i nthe nɔ ha'an pi ni mbin nguon ngwa pei nthe pin yugu ne, pugu shini ndo mfā'o yaon na Minnwi ni nkā'a ne, ⁴⁰ nthe na Minnwi ni nū'ɔn yaon na a pwa nchaa yie ne ni pia, nne na pia nkien, pa'a pi lo nchwie pugu pɔ ki ntəi.

12

*Jisho non na pin yia lo pi mbho yu a
pini nchwie pin yia pɔ ki ntəi ne*

¹ Nthe yie ghɔ, na pia fā'o ntou pa minkwentie yəi pia ne, pia mī'an nguon pa lrī pugu pa phi na a krēi mbīn pia ne, pia tei ni tiishii, tei na a pɔ shhi pia ne, ² nchhɔ ndii pi Jisho, mbo non na pin

† **11:37** 11:37 Pichəi pa Nwa'anli Minnwi mon chrà Gri pini mbigi na moon vugu.

ya llo mbho yu, a lo mbini mbo non na a chwie pin ya po ki ntei ne. Nthe pwanju'ɔ na a ni mbo shhi yu ne, a ni ngwēin njù'ɔ yi ti ngēi nchēin nthinkwo na a ni nkhu nkuon wá'a, mbī'i lritho khu nu nkuon wá'a gho a po nnu gha, pi chere vi ngei mbho ji shhi faan Minnwi.

Ki'i mfā'o li'ənon

³ Pī'i mbin ju na a ni ntii shii mon nkwan kipina ye na a ni ntho nu gho llo mbho ghan phi ne, nne na ki'i ɔ fā'o li'ənon nshuu mbini nin. ⁴ Mon nkrò yei pēi pa phi, pēi lo naa ndi'i ti nchēin mon nthinkwo na pi jwi vēi ⁵ ki pēi lī'ε mā'an njù'ɔ ye na a chrā ni pēi nɔ pa puon pi ne.

“Muun a, ki'i ndōgo pi ni tho mbho ndii na taatho yu'u gho ne,

ki mfā'o li'ənon ndii na a fē'i gho ne.

⁶ Nthe na Taatho ghà nju'u non na a khwā ne, mfe njó ni sheshe muun na a lōgo vi nɔ muun vi ne.”

⁷ A po nthe pi yu'u nu na pēi fā'o nɔ wēin nu njù'ɔ yēi. Minnwi fā'a nu mbin pēi pi nɔ puon pi. Nthe na a yēi muun na tãa vi ghà mien ki lo nju'u vi? ⁸ Pi mien ki lo nju'u vēi nɔ ha'an pi ghà nju'u nguon puon ne, a nōon na pēi po pi nɔ pa puon phi mbhi, ki lo mbo nkie pa puon. ⁹ Nɔ pīgi nu, pia fā'o pa tãa nkuon shhe hein na pugu ghà nju'u via, ndo pia wu'ɔ nja nja'o vugu. Yie lo mbie na pia ka pīni nja'o nchò Tãa pa jijwe pugu pa chombhi ya'o mbigi ngēi shhi?

¹⁰ Pa tãa nkuon mbhi hein ghà nju'u via nɔ muun kuo ndii nɔ ha'an pugu lli a kā'o mbho

pugu nε, ndo A ghà nju'u via nne ña pia po shi'i, nne ña pia fā'o ñkwan taontaon yi. ¹¹ Nguon yu'u nu ghà mfhi no ha'an a tho pi ni yú'ó ndii ghó ki lo mbo pi nnu shi'i, ndo a gha ndara, ni ñgwa pe ña pugu ye'i yaon ñkuon ghó nε, a yun ntien mbo ta'anggi pugu chombhi ndindi.

¹² Nthe yie ghó, kēre mbho mo ña a kina nε tothi, ndo nshwi kwere mo ña a nana nε. ¹³ Pēi chwē shendaon ha'an kwò yēi togo nu fo nε po yi tithi, nne ña ki'i kwò yēi ha'an a lo nja ntini nε tēe no yòu yi, a ka titini mbo shi'i.

¹⁴ Kāa no po nu ni ta'anggi pēi pa sheshenon ndo mbini nchho chombhi taontaon ña a ñkien pa'a kan ta'a non lo shi ñjēi Taathó nε. ¹⁵ Pēi lina no yēi nu ña sheshenon lo nshūu mbini njin ntaon mon pwapun Minnwi. Pēi lina no yēi nu ña ki'i sheshenon po no ñien thi lwillwi ña a ghà ñku'ó ntho ni ghagha'a ntou ñgwa kie ñkuon ghó mfuo non yugu nε. ¹⁶ Pēi yēi ña ki'i sheshenon po minkwoshuon, ki non ki pogo Minnwi no Eshó ña a ni mfini li'i yi no muun shhi nthe ta'a ñgé maon ji nε. ¹⁷ Nthe ña pēi ji ña a ni ñga nu'un nda'a, a tā'a nu no fā'o nu mboro, pi lāa vi nthe ña a shini ndo nu'un mfā'o shina no pini nu ñkwri njú'ó yi, ñji'i nthe pi no ha'an a ni ntā'a shina ni ñkhǐ ligi nε.

Sha'afuon ña minthe pa'a pi lo ñji'i nch'i

¹⁸ Pēi lo ñji'i ntho pi ñkin mbra ña minthe pēi kāon, pugu mónon ña a kii nu, ni titini njinjin pugu pa mme fin, ¹⁹ ni ntan ña pi tua pugu pa ñggi ña chrà yi chwē ñgwa ha'an pugu ya'ó nε ligēi ña ki'i pi nu'un mbini nchrā ni pugu.

²⁰ Nthe ña gí ye ña pi ni mfe ni pugu ne ni ñga'a vugu. Gí gho ni mbo ña, "Á ñji'i mbo ña a kãon minyien ñkãon mbra gho, pi tun vi ni ñgù'ò a khu." ²¹ Shishini, li'i gho ni ñguru ti Mushi chhu ña, "Ndinaon ni pogo gu pugu pa wrū nu."

²² Ndo pëi tho pi yëi mbra ña pi mëin ni Shayaon ne, pugu pa mme la'ataon Minnwi maon, mbo Jerushalein ña a llo po, shhi pa ñkanñkan pa ghan ntaon Minnwi ña pugu kiri mon mme pwatua ne, ²³ pëi tho pi mon choshi pa fūon phi ha'an pi nã'an ligi yugu po ne. Pëi tho pi shhi Minnwi ñgan sha'a ñguon ñgwa, shhi pa jijwe pa ñgwa ndindi ña pi chwie pugu po ki ntei ne. ²⁴ Pëi tho pi shhi Jisho mbo ñgan chini ñgwa pugu pa Minnwi mon kina fhi, shhi chhi ña pi yrã, ña a chrã pa nnu shi'i nchaa chhi Abe ne.

²⁵ Pëi lina nu ña pëi lo ñji'i ndãa vi ña a chrã nu ne. Nthe ña ã mbo ña ñgwa pe ña pugu ni ndãa no ya'ò nu chrã Minnwi mbho ñon ña Minnwi ni mfe ñkani yi gho ñkuon shhe hein ne shini ndo ntei, pëi pi'i ki'e ña minthe pia kie pi nein ntei, no ha'an pia ndãa ju ña a chrã nu pi llo po ne!

²⁶ A ni ñga mbo ndii gho, ñggi yi chhi'i shhe, ndo ndwe a kã'a ña, "Ndo mba'a ñshi ñgu'ò mbini nchi'i pi shhe tã'i vi ñkamu'on, ndo ñshi nchi'i po ñkaa yu." ²⁷ Chrã yei ña "ñshi ñgu'ò mbini" tho, nõon pi fu'u nu pa maon ña minthe pi chhi'i ne, mbo pa yaon ña pi chwie ne, nne ña pa maon ña minthe pa'a pi lo nchi'i ne nthe pugu kina.

²⁸ Nthe yie gho, pia fã'o tōo nu nthe ña pia fã'o Sha'afuon Minnwi ña minthe pa'a pi lo nchi'i ne. Nthe yie gho, pia gha'ò Minnwi mon shendaon

ηα α shi mbwa vi ne mon ya'ο nchò pugu pa pógο,
²⁹ nthε ηα Minnwi yia pò pi mónηon ηα α ghà nkii
 yaon nshi'i ne.

13

*Pa yaon fe'ingien ηα α ghà mfe pwatua ni
 Minnwi ne*

¹ Pèi ghèi shhi nchhò ηkhwā non pèi nò pa
 ghan pin. ² Ki'i pèi lī'ε lina nu ni pa ghini, nthε
 ηα mon chwīe nu nenne, pichèi pa ηgwa lina ni
 pa ghan ntaon Minnwi ki lò nji. ³ Pèi kwīn pa
 ηgwa ha'an pugu pò mon chéin ne pi nò ha'an
 pèi pugu pò mon chéin ka'a, ηkwīn ηgwa ha'an
 pi lò ntuo vugu shi'i nò ha'an pèi pugu thò njèi
 ηgò'i pi ka'a.

⁴ Nguon ηgwa ghao gha'ο lán, ki'i ηon nūan
 pugu ηon nduon ηα α lò mbò ηgwε vi ki ndaon
 vi ne, nthε ηα Minnwi shi nsha'a pa ghan
 kwoshuon, pugu pa ghan lán ηα pugu kwoshuon
 ne.

⁵ Lina nu ηα ki'i khwā mbin pò mon chombhi
 yò, fā'ο njru ni yaon ηα ο fā'ο ne. Nthε ηα
 Minnwi ni nchhu ηα,

“Mba'a nji'i ma mien ghò,
 ki ma njiri ghò.”

⁶ Nenne minthe pia chhu ni tininju'ο ηα,

“Taathò ηgan ghère a, mba'a nji'i mbogo gu.

Minthe ηonmishua chwīe pi khò mbin mu?”

⁷ Pèi kwīn pa thishi pèi, mbò pε ηα pugu chhu
 chrà Minnwi ni pèi ne. Pèi pī'i ηkwan ha'an
 pugu ni nchhò chombhi yugu ti nu'un ηkhu ne
 mbini pin yugu.

⁸ Jisho Krishto pɔ wu'ɔ nɔ ha'an a ni mbo yua ne, ngu'ɔ mbo pi nenne shi'a, ndɔ ma ngu'ɔ mbo pi nenne nɔ nguon ndii. ⁹ Ki'i pɛi mien pa nkwan nkwan ntigi pugu pa ngini ntigi tien vɛi ni'in mon trɔ, a pwa na pin non tini ntɔɔ pi nkuan pwapu Minnwi, ki lɔ ntɔɔ pi nkuan nɔ'ɔn nu pa nɔ'ɔn nthe nnu maon ji, pa nɔ'ɔn pei lɔ nji'i ngere ngwa pe na pugu nɔ'ɔn ne.

¹⁰ Pia fã'o li'i fe'ingien* na pa ngwa pe na pugu fã'a nu mon li'i na pa ngwa Juu ghà nga'o Minnwi ne lɔ mfã'o nji nɔ ji nu maon ha'an a lɔ nkuan li'i fe'ingien ghɔ ne. ¹¹ Nthe na freinon pa minyien pe na taathɔ pa thishi ghan fe'ingien nii ni chhi yugu mon pa Li'i Taontaon Nda Minnwi nɔ yaon fe'ingien nthe phi ne, pi tɔon pi mbhi nɔ li'i ha'an ngwa lɔ nkrao ntãa ne. ¹² Nthe yei, Jisho nkaa yu ni ntaon mon la'a nkaon maa njɛi ngə'i nkhu, nne na minthe a chwie ngwa pɔ pi taontaon ni ji chhi. ¹³ Nenne ki'e, a pie na pia taon mon la'a ngəi mbhi li'i na non lɔ nkrao ntãa ne mbara vi, nne na minthe pia fã'o yia ghrà mon shhunon na a ni ntɔɔ mon ghɔ ne. ¹⁴ Nthe na pia lɔ nji'i mfã'o la'ataon na a shi ma nkina ne hein, ndɔ pia thɔ nshigi pi mme la'ataon na a shi nthɔ ne.

¹⁵ Ntɔɔ pi mbhɔ yu ki'e, pia ghəi shhi nthɔ mfe yaon fe'ingien mbo tɔo nu ni Minnwi, mbo yaon fé na a ghà mfe pa nchò pe na pugu chhu paa na a Taathɔ ne. ¹⁶ Ki'i pɛi wēin chwie nu shi'i ni thɔ mbhɔ pugu pa ghrā nu maon ha'an pɛi fã'o

* **13:10** 13:10 Njin li'i fe'ingien yei pɔ pi gu Jisho nkuan wá'a.

ne p̄ai pa ηgwa nduon, nthe ηa pa ηkwan maon fe'ingien pei ghà mfe pwanju'ɔ ni Minnwi.

17 P̄ai ya'ò nchò pa thishi p̄ai mfe non ȳai ni pugu, nthe ηa pugu chhò ndina nu ni nch̄i ȳai nɔ pa ηgwa ha'an pugu le mfi'i ni Minnwi ηkwan ha'an pugu fā'a ne. P̄ai chw̄ie nenne nthe ηa a pie ηa pugu chw̄ie fà'a yei mon pwanju'ɔ, ki lo mbo pi ni shonɔ nu, nthe ηa mba'a yine gh̄ere v̄ai.

18 P̄ai luon Minnwi ni pigi, nthe ηa pigi fā'ò tininju'ɔ ηa ngan̄tho yigi yi shieshie, pigi khwā nɔ chw̄ie nu nnu ha'an a k̄a'ò ne mon ηguon ndii ghao. 19 Nd̄iḡei v̄ai ηkien ntou yi ηa p̄ai luon ni Minnwi ηa ki'i a shigashiga ηkaon a maa mb̄ini ntaon a ηa mb̄ini nj̄ai v̄ai.

Ndugwi nj̄in luon Minnwi

20 Ndwe, òduon ηa Minnwi ηa ta'an̄ggi ghà ndhò mbhò yu ne, ηa a ku'ɔ ni Jishò Taathò via mon gu ne, mbo ju Jishò ηa a mme ηk̄ē'i pa minj̄ii ne, ntògɔ pi ηkuon chh̄i k̄ana ηa a lo n̄ji'i mfā'ò ndugwi yi ne, 21 p̄iri v̄ai ni ηguon pa maon shi'i ghao, nne ηa minthe p̄ai chw̄ie nnu ηa a tā'a nu ne, a fā'a yaon ηa a khwǎ ne mon chombhi yia ntògɔ pi mb̄in̄ Jishò Krishto, ηa ndigha'ò pɔ pi ji ki ndugwi yi ne. A pɔ nenne.

Ndugwi mā'an nu chrà

22 Nd̄iḡei v̄ai ma pa l̄in̄ pan, ηa p̄ai ywere chrà mā'an̄ ghr̄i yei ni w̄ēin̄ nj̄ù'ɔ, nthe ηa ηwa'an̄li yei ηa n̄ā'an̄ ni p̄ai ne lo n̄ji'i nshigashiga.

²³ Ntā'a nu pəi ji ɲa pi fu'u Timoti ndiŋ via mon chéiŋ. A shi nji'ε ntho, kaŋ pigi yu shi ntho ka'a njei vəi ndii ɲa ntho nu nε.

²⁴ Pəi chrā ni ɲguon pa thishi pəi, mbini nchrā ni ɲguon pa ɲgwa Minnwi pi taontaon. Pa ɲgwa llo mon la'ataon Itali chhu ɲa pi chrā ni pəi.

²⁵ Nduon ɲa pwapuŋ Minnwi pɔ ni pəi ghao.

Nwa'anli Kin a Fhi

Bambalang: Nwa'anli Kin a Fhi (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bambalang

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

850ef3bb-da84-57bb-be90-e9077e8294e0